

**KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET**

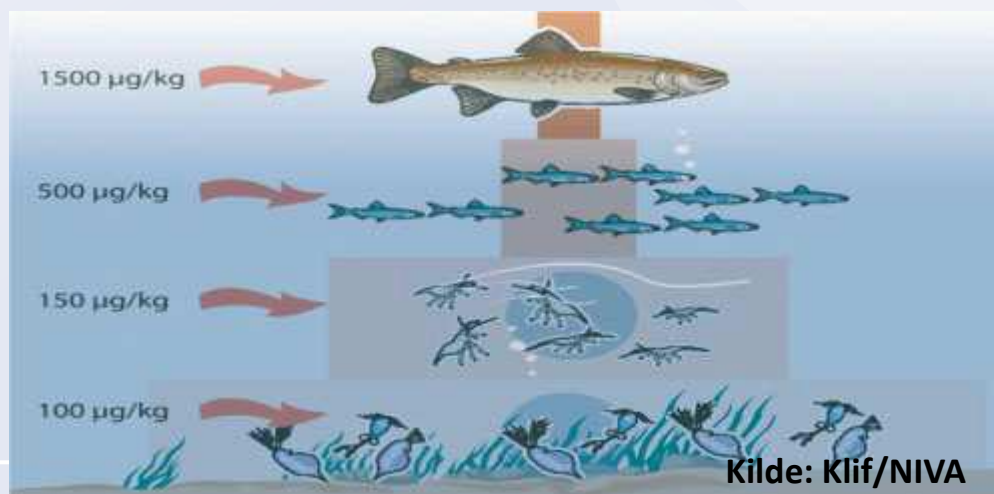
Tiltaksplanarbeidet - føringer, mål og virkemidler

Dialogmøte i Mo i Rana 20. august 2012

Eva Therese Askeland, Klif

Myndighetenes arbeid med forurenset sjøbunn

- **Stortingsmelding nr. 12 (2001-2002) "Rent og rikt hav"**
 - initierte arbeidet med tiltaksplaner fase 1 og 2
- **Forurenset sjøbunn bidrar til både helse- miljø- og samfunnsproblemer**
- **Arbeidet er en del av miljøvernmyndighetenes samlede arbeid om at helse- og miljøskadelige stoff ikke skal forårsake skade på helse og miljø**

Figur: Oppkonsentrering av kvikksølv i næringskjeden

Overordnede mål for sedimentarbeidet

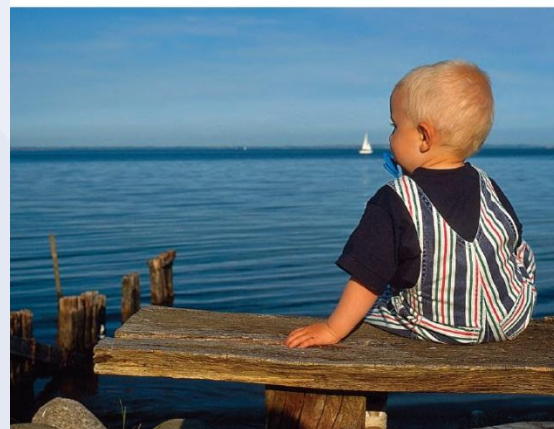
- Forurensningen tas ut av sirkulasjon og bort fra økosystemet
- Dette vil gi en renere sjøbunn og et sunnere livsgrunnlag for planter, fisk, skalldyr, sjøfugl og sjøpattedyr
- Oppryddingen i forurenset sjøbunn vil bidra til at kostholdsradene på lengre sikt kan fjernes, og at fisk og skalldyr trygt kan spises og omsettes uten fare for menneskers helse

St.meld. nr. 14

(2006–2007)

Sammen for et giftfritt miljø –
forutsetninger for en tryggere fremtid

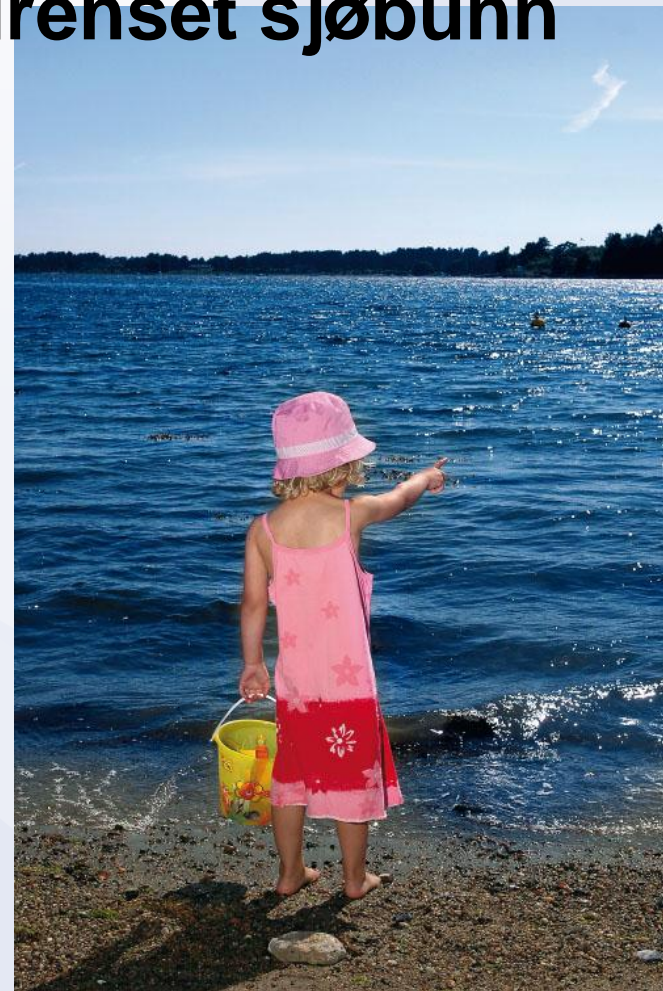
Andre rammer for arbeidet - Vannforskriften

- **Alle vannforekomster skal ha god økologisk og kjemisk tilstand innen 2021**
- **Vannforekomster som er med i første planfase skal ha oppnådd miljømålene i 2015**
- **På sikt skal de fylkesvise tiltaksplanene inngå som en del av forvaltningsplanene under vannforskriften**

Handlingsplan for opprydding i forurenset sjøbunn

- **17 prioriterte tiltaksplanområder (fjorder/del av fjord)**
- **12 andre tiltaksplanområder: følges opp etter vannforskriften**
- **Prioriterte havner, industrihavner, øvrige trafikkhavner**
- **Skipsverft**
- **Småbåthavner: Opprydding samordnes med andre tiltak**

Tiltaksplanområder

Forurensningsfri framtid

<i>Trinn 1</i>		
Hammerfest	Særlig behov for opprydding + andre planlagte tiltak	
Harstad		Tiltak 2012-
Farsund		Tiltak 2012-
Kristiansand		Tiltak
Oslo		Tiltak
<i>Trinn 2</i>		
Bergen	Særlig behov for opprydding, tilstrekkelig karlegging og kontroll, gjenstående behov for kildek kontroll + planlegging	
Grenland		
Sandefjord		
Drammen		
<i>Trinn 3</i>		
Tromsø	Ulike behov for avklaringer og overvåking	Tiltak
Ranfjorden		
Trondheim		Tiltak 2012-
Sunnalsfjorden		
Ålesund		
Sørfjorden		
Stavanger		
Arendal		

Føringer og virkemidler

- **Vannforskriften**
- **Helhetlig gjennomføring gir miljømessige og økonomiske fordeler**
- **Se kilder på land og forurenset sjøbunn i sammenheng**
- **Lokal forankring viktig**

Føringer og virkemidler

- **Etablere spleiselag så langt som mulig**
- **Pålegg fra myndighetene**
- **Kost/nytte vurderinger og føre-var prinsipp**

Føringer og virkemidler

- **Forurenser skal betale for sin forurensning**
- **Kan allikevel søkes om statlige midler til opprydning når blant annet:**
 - **Ansvarlig forurenser ikke kan identifiseres, ikke er betalingsdyktig eller ikke kan stå for en god opprydning**
 - **Der det er nødvendig for å medvirke til en samlet opprydding.**
 - **For å skape grunnlag for opprydning ved kunnskapsinnhenting og formidling**
 - **Urimelig at den ansvarlige skal dekke alle kostnadene.**

Arbeidet med forurensede sedimenter er delt inn i fem ulike faser:

- **Fase I : Innsamling av tilgjengelig informasjon og gjør på grunnlag av dette en nærmere prioritering av aktuelle tiltaksområder**
- **Fase II : Skaffe oversikt over forurensningssituasjonen i områdene som er prioritert i fase I**
- **Fase III: Forberedelse til tiltak**
- **Fase IV: Tiltaksfasen**
- **Fase V: Avslutte fylkesvise tiltaksplaner for forurenset sjøbunn og bestå av en evaluering av prosjektet**

Forvaltningens rolle

- **Klif**: Nasjonalt koordinerende ansvar for gjennomføring av handlingsplanen og sikre fremdrift. Gi pålegg om undersøkelse og opprydning til de ansvarlige der Klif er myndighet. Bidra med statlig delfinansiering
- **Fylkesmannen**: Utarbeider tiltaksplaner i samarbeid med instanser som blir berørt av planene. Gi pålegg om undersøkelse og opprydning til de ansvarlige der fylkesmannen er myndighet. Bistå Klif
- **Kommunene**: Setter lokale miljømål. Alle opprydningsplaner må forankres lokalt. Koordinerende rolle ved utarbeiding av opprydningsplaner og gjennomføring av opprydning.

Forventinger til fase II/III– sett i lys av stortingsmeldingene og vannforskriften

- Hensikt med opprydding er: redusere påvirkning/belastninger av miljøgifter (prioriterte stoffer) på vann, sjøbunn og økologi
- Skaffe supplerende kunnskap om tilstand og kilder
- Lage konkrete miljømål og evt tiltaksmål
- Målet skal være:
 - Tilpasset lokale brukerinteresser og påvirkninger
 - Må vise miljøgevinst på kort og lang sikt
 - Sammenheng mellom forvaltningsmål og tiltaksmål
- Avklare behov for tiltak for å oppnå målet
- Bidrag fra lokale aktører

Tiltaksplan i Harstad

- Høye konsentrasjoner av PAH, PCB og kvikksølv i havnen som følge av industri, avfallsfyllinger, avløp og byliv gjennom mange år.
- Tiltaks mål: Resultatet skal bli en reduksjon av innholdet av prioriterte miljøgifter (bly, kadmium, kvikksølv, PAH16 og PCB7) til tilstandsklasse III
- Langsiktige mål: Oppheving av kostholdsrådene.

Harstad

- Harstad kommune og Kystverket skal samkjøre planlagt farledsutdyping med miljøopprydding.
- Klif bidrar med en tredjedel av finansieringen av prosjektet, som totalt vil koste 150 millioner kroner

Forurensningsfri framtid

STØTTES: Kystverket har tatt på seg ansvaret for å rydde opp Harstad havn. Foto: Åse Hjelvik

Skal endelig ryddes opp

Harstad:

Klima- og forurensningsdirektoratet vil prioritere opprydding i sjøbunnen i Harstad havn.

Åse Hjelvik

Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) støtter prosjektet «Ren Harstad havn», og er villig til å spytte penger i potten så havna kan ryddes. Kommunen og ansvarlige forurenserere må også bidra i miljøprosjektet.

– Helhetlig opprydding

helhetlig opprydding, sier Marthinsen.

Bidrar

Klima- og forurensningsdirektoratet vil også jobbe med å ansvarliggjøre forurenserne, som hovedsakelig er Harstad kommune og verftsindustrien. Dermed må forurenserne i området bidra til finansiering av tiltak.

– Det er foreslått at staten betaler 75 prosent av oppryddingskostnadene, og kommunen beta-

satt en prosjektleder. Vi håper at oppryddingen vil starte neste år, sier hun.

– Båttrafikken gjør at de miljøfarlige stoffene spres. Oppryddingen vil føre til en renere sjøbunn, slik at det forhindrer spredning av forurensningen som kan tas opp av dyr og planter. Sjøbunnen er veldig forurenset, så det er viktig å få dette gjort, avslutter Marthinsen.

« Sjøbunnen er veldig forurenset, så det er viktig å få dette gjort.

Ingvild Marthinsen